

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu Anny Žákovej a JUDr. Violy Takáčovej v právnej veci žalobcu **IS** zastúpeného JUDr. D, proti žalovanému: **SPÚ**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo 22-1910/2006 zo 7. júna 2006, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č.k. 11S 68/2006-27 zo 17. januára 2007 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 11S 68/2006-27 zo 17. januára 2007 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie žalovaného číslo 22-1910/2006 zo 7. júna 2006 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo 22-1910/2006 zo 7. júna 2006, ktorým zamietol jeho odvolanie a potvrdil rozhodnutie S číslo 1106012516 z 29. marca 2006 (ďalej len „rozhodnutie pobočky“) o tom, že *nemá nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia* v dôsledku úrazu, utrpeneho 25. júna 2004. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí vyslovil názor, že nároky z titulu poškodenia zdravia zamestnancov nepatria v prípade, že úraz utrpeli pri aktivitách, ktoré priamo nesúvisia s výkonom ich práce podľa pracovnej zmluvy alebo s výkonom činnosti zamestnávateľa uvedenej v obchodnom registri, napríklad pri športových disciplínach v rámci branno-športových hier alebo akciách spoločenského charakteru, taký úraz nespĺňa definíciu pracovného úrazu podľa § 8 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a pre prípad úrazu pri športovom zamestnaní mal zamestnávateľ zamestnanca poistiť v komerčnej poisťovni. Krajský súd mal za preukázané, že žalobca 25. júna 2004 utrpel úraz počas služobnej cesty, úraz bol oznámený ako poistná udalosť, žalobca pracoval u zamestnávateľa (T) ako vedúci odboru regionálneho rozvoja. Krajský súd vyslovil názor, že v zmysle § 47 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce účasť na tenisovom turnaji nesúvisela s prácou podľa

pracovnej zmluvy, nešlo o plnenie pracovných alebo služobných úloh ani o plnenie úloh v priamej súvislosti s plnením pracovných alebo služobných úloh a žalobca nemusel príkaz nadriadeného na účasť v tenisovom turnaji rešpektovať, lebo podľa § 81 písm. a/ Zákonníka práce je povinný plniť len pokyny nadriadených vydané v súlade s pracovnými predpismi, t.j. v pracovnej dobe vykonávať prácu len podľa pracovnej zmluvy. Podľa jeho názoru teda neboli splnené kritériá v zmysle § 8 zákona o sociálnom poistení a preto uvedený úraz nemožno považovať za pracovný. Z uvedených dôvodov krajský súd považoval rozhodnutie žalovaného za zákonné.

Rozsudok napadol žalobca včas podaným odvolaním a žiadal, aby ho odvolací súd zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Poukázal na to, že úraz – poškodenie achillovej šľachy utrpel 25. júna 2004 na tenisovom turnaji, ktorého sa zúčastnil počas služobnej cesty. V konaní o náhrade za bolesť pobočka tento úraz považovala za pracovný a uvedenú dávku mu priznala. Pokiaľ krajský súd vzhľadom na skutočnosť, že pracoval ako vedúci odboru regionálneho rozvoja dospel k záveru, že v zmysle § 47 ods.1 písm. a/ Zákonníka práce účasť na tenisovom turnaji, na ktorý bol zamestnávateľom vyslaný, nesúvisela s prácou podľa pracovnej zmluvy a že nešlo o plnenie pracovných alebo služobných úloh, ani o plnenie úkonov v priamej súvislosti s plnením týchto úloh a že v zmysle § 81 písm. a/ Zákonníka práce nemusel rešpektovať príkaz nadriadeného, tento právny názor nie je správny vzhľadom na ustanovenie § 8 ods. 4 a 5 zákona o sociálnom poistení. Dodržiavanie pracovnej disciplíny spočíva v plnení povinností, ktoré ustanovujú tak právne predpisy ako aj pracovný poriadok, vnútorné predpisy zamestnávateľa, pracovná zmluva a pokyny vedúceho. Žalobca plnil pokyn vedúceho – P vydaný v súlade s pracovným poriadkom, vnútornými predpismi a zákonom č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch), aby sa zúčastnil tenisového turnaja o putovný pohár P ktorý sa konal 25. júna 2006 v pracovnom čase. Záver súdu, že taký príkaz mohol odmietnuť, nepovažuje za správny. Pojem pracovného úrazu judikatúra vymedzila ako poruchu zdravia spôsobenú zamestnancovi *pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním*, nezávisle od jeho vôle, náhlym, násilným a krátkodobým pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré majú za následok poruchu zdravia.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu vyjadril tak, že žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázal na to, že úradný záznam P i Závazná prihláška usporiadateľa III. ročníka tenisového turnaja „O“ potvrdzujú, že nešlo o výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru, ale išlo o dobrovoľné rizikové športové zamestnanie, na čo mal byť žalobca zamestnávateľom upozornený a zamestnávateľ mal pre prípad úrazu účastníka takého športového zamestnania poistiť v komerčnej poisťovni. Definícia pracovného úrazu na účely S poistenia podľa § 8 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom poistení je dostatočná na jednoznačné zamietnutie uplatňovaných nárokov z titulu úrazov, utrpených pri aktivitách, ktoré priamo nesúvisia s výkonom práce zamestnancov podľa pracovnej zmluvy alebo s výkonom obchodnej činnosti zamestnávateľa uvedenej v obchodnom registri.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Preskúmaným rozhodnutím žalovaný potvrdil rozhodnutie pobočky o zamietnutí nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Medzi účastníkmi bolo sporné, či úraz žalobcu utrpený 25. júna 2004 je alebo nie je pracovným úrazom.

Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia ako úrazová dávka sa poskytuje z úrazového poistenia (§ 13 ods. 3 písm. h/ zákona o sociálnom poistení).

Poškodený má nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu (§ 99 zákona o sociálnom poistení).

V zmysle § 83 zákona o sociálnom poistení poškodený na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec, ak utrpel pracovný úraz.

Pracovný úraz je poškodenie zdravia fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré zamestnanec uvedený v § 4 utrpel *pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh*, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi (§ 8 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 8 ods. 4 zákona o sociálnom poistení plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh podľa odsekov 1 a 2 je

- a) výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru,
- b) iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a
- c) činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty alebo služobnej cesty.

Pokiaľ žalovaný namietal, že úraz navrhovateľa priamo nesúvisel s výkonom práce zamestnanca podľa pracovnej zmluvy alebo s výkonom obchodnej činnosti zamestnávateľa uvedenej v obchodnom registri, tento jeho názor je dôvodný len čiastočne. Zo znenia § 8 ods. 4 písm. a/ v spojení s § 8 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom poistení totiž vyplýva, že pracovným úrazom je úraz utrpený pri výkone pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru. Zákon o sociálnom poistení v § 8 ods. 4 písm. a/ neviaže pracovný úraz na plnenie pracovných úloh pri výkone obchodnej činnosti zamestnávateľa uvedenej v obchodnom registri.

Podľa § 47 ods. 1 písm. b/ zák.č. 311/2001 Z.z. (ďalej len Zákonník práce) zamestnanec je povinný podľa pokynov zamestnávateľa vykonávať práce osobne podľa pracovnej zmluvy v určenom pracovnom čase a dodržiavať pracovnú disciplínu.

Podľa § 220 ods. 1 Zákonníka práce plnenie pracovných úloh je výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru, iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty.

Z citácie ustanovenia § 220 ods. 1 Zákonníka práce vyplýva, že plnenie pracovných úloh je v Zákonníku práce i v zákone o sociálnom poistení (§ 8 ods. 1 písm. a/) definované rovnako, resp. zákon o sociálnom poistení za pracovný úraz navyše považuje aj úraz utrpený pri plnení služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením služobných úloh

Pokiaľ žalovaný namietal, že v zmysle § 81 písm. a/ Zákonníka práce bol žalobca povinný plniť len pokyny nadriadeného, vydané v súlade s pracovnými predpismi a teda v pracovnej dobe vykonávať len prácu podľa pracovnej zmluvy, je potrebné zdôrazniť, že zamestnanec síce nie je povinný vykonávať činnosť nad rámec činností vyplývajúcich z pracovnej zmluvy, v súlade s § 8 ods. 1 písm. b/ a c/ však môže vykonať aj inú činnosť na príkaz zamestnávateľa a môže vykonať aj činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty alebo služobnej cesty.

Z administratívneho spisu predloženého žalovaným vyplýva, že 25. júna 2004, t.j. v pracovný deň a počas pracovnej doby sa na príkaz P uskutočnilo športové zamestnanie – III. Ročník tenisového turnaja „O“ (ďalej len turnaj) s účasťou zamestnancov Ú. Účastníkom turnaja bol podľa prezenčnej listiny zo služobnej cesty aj žalobca. Jedným z organizátorov turnaja bol aj zamestnávateľ žalobcu, ktorý žalobcovi 24. apríla 2004 vystavil cestovný príkaz č. 493/04 na účel cesty „športový deň“ v Považskej Bystrici, pričom pracovná cesta bola vyúčtovaná 28. júna 2004. Vyšetrenie úrazu bolo vykonané a záznam o úraze bol spísaný 28. júna 2004 a Oznámenie poistnej udalosti bolo doručené pobočke 8. júla 2004.

Žalobca nebol povinný prihlásiť sa na turnaj. Ak tak však urobil a turnaja sa potom na základe uvedenej prihlášky zúčastnil na príkaz zamestnávateľa v rámci služobnej cesty, pričom išlo o turnaj organizovaný aj zamestnávateľom ako spoluorganizátorom, potom športovú činnosť na turnaji podľa názoru odvolacieho súdu treba považovať za inú činnosť, ktorá bola predmetom pracovnej (služobnej) cesty a ktorá má povahu výkonu pracovných povinností a je v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh. Úraz, utrpený pri športovej činnosti, organizovanej zamestnávateľom v pracovnom čase, potom treba považovať za pracovný úraz podľa § 8 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 8 ods. 4 písm. b/ a c/ zákona o sociálnom poistení na účely nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 99 zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na uvedený právny názor odvolací súd podľa § 220 OSP rozsudok krajského súdu zmenil a podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je žalovaný viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250j ods. 6 OSP).

Žalobca sa v žalobe domáhal priznania náhrady trov konania vrátane trov právneho zastúpenia.

Právny zástupca prevzal zastúpenie žalobcu na základe plnej moci zo 14. augusta 2006. Žaloba bola podaná 17. augusta 2006. Žalobca sa nezúčastnil pojednávania krajského súdu ani vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu, takže

v súdnom konaní mu nevznikli trovy cestovného alebo trovy spojené s podaním žaloby na poštovú prepravu.

Právny zástupca žalobcu zaplatil súdny poplatok kolkovými známkami v hodnote 2 000 Sk súčasne s podaním žaloby a v hodnote 1 000 Sk súčasne s podaním odvolania. Predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie o nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia, išlo teda o konanie vo veci náhrady škody z pracovného úrazu, takže žalobca bol oslobodený od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zák. č.71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a keďže súdny poplatok zaplatil bez výzvy súdu, o jeho vrátení rozhodne krajský súd (§ 11 ods. 1 a 4 zák.č. 71/1992 Zb.).

Iné trovy, okrem trov právneho zastúpenia žalobcovi v súdnom konaní nevznikli.

Právny zástupca žalobcu trovy za poskytnutie právnych služieb nevyčíslil a keďže žalobcovi ku dňu vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu zo spisu iné trovy nevyplývajú, v súlade s § 151 ods. 2 OSP mu odvolací súd náhradu trov nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 22. februára 2008

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Dagmar Falbová